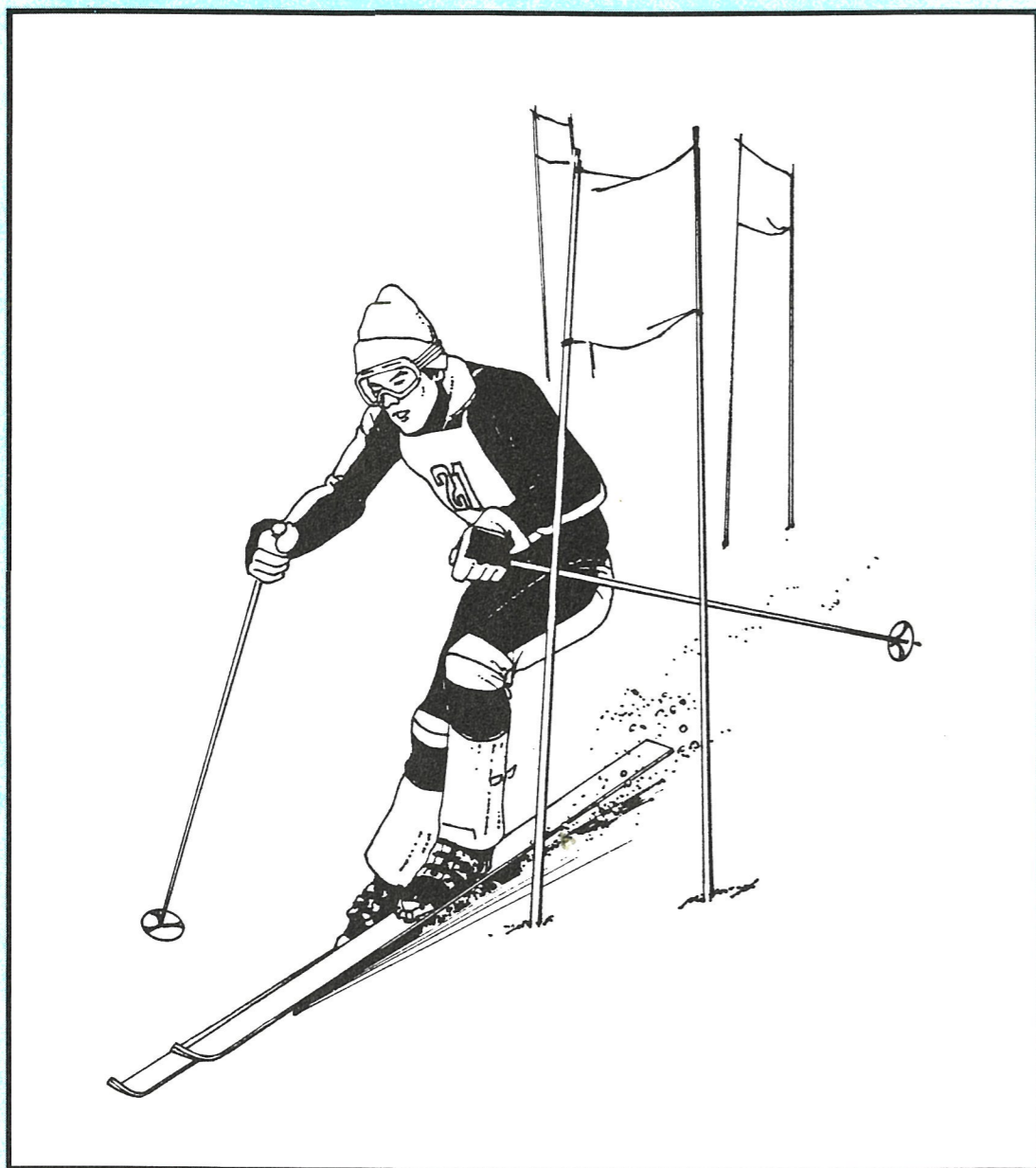


TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry • helmikuu 2/1989



TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry
helmikuu N:o 2/1989



Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa isokirjoituksella ja pistekirjoituksella. 15. vuosikerta

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki

Puhelin: 90-77041 (vaihde)
Tekstipuhelin: 90-7704 355

Pankki: KOP Keski-Töölö,
Helsinki 101210-168221

PÄÄTOIMITTAJA

Heli Reinikainen

TOIMITTAJA

Raili Kupi

TOIMITUS, TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Suomen Kuurosokeat ry
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki
Puhelin: 90-7704 213

TILAUSHINTA

Kuurosokeille lehti on maksuton.
Muut: 110 mk 12 kk

PAINOPAikka

Vammalan Kirjapaino Oy
38200 Vammala

SISÄLLYS

Hei	3
Linda ja Malin — kaksi kuurosokeaa lasta .	4
Kuka, missä millainen	6
Terveisiä Englannista	8
Hyvät ja huonot puolet	9
Marokkolainen kuurosokea kokeili dialogosta	10
Etuoikeus	12
NAK:n palsta	12
Tervehdys ilahduttaa	14
Risu	15

Takakansi: Laskettelija

LUKIJAN KIRJOITUKSET

Lähetä kirjoituksesi mukana tiedot:

1. koko nimesi (etunimet ja sukunimi)
2. syntymäaika
3. sosiaaliturvatunnus
4. tarkka osoite
5. pankkiyhteys

**Seuraava lehti ilmestyy
21. 3.**



HEI!

Kädessäsi oleva lehti on nyt hiukan erilainen.
Se on kuurosokean itse toimittama.

Toimittajat tekevät työtään ja kokoavat meille lehteä parhaansa mukaan. Mutta he eivät ole kuurosokeita, emmekä voi vaatia heitä omakohtaisesti kuvittelemaan millaista lehteä me kuurosokeat toivomme. Pelkkä toive, että lehdessä voisi olla 'jotain muutakin', ei paljoa auta.

Pirkko Virtanen esitti minulle kysymyksen: »Minkälaista lehteä sinä haluaisit lukea?» En osannut vastata muulla tavoin, kuin yrittämällä koota yhden lehden näytteeksi. Se oli helpommin sanottu kuin tehty.

Tässä se nyt on! — Yritin rakentaa lehdestä sellaisen, että se lähentäisi meitä enemmän ja vastaisi monenlaisia makuja. Kuurosokeita on myös muualla kuin Suomessa ja heidänkin elämästään olisi mielenkiintoista lukea ja oppia. Ajattelin, että kuurosokeiden virallisempaa tiedotuspuolta voisi hoitaa viikottaisen Uutislehden välityksellä. Tuntosarvi olisi vapaampi lukulehti...

Mitä mieltä Sinä olet?

Pidätkö lehdestä tällaisena vai onko vanha tyyli sittenkin parempi?

Terveisin Seija

LINDA JA MALIN

— KAKSI KUUROSOKEAA LASTA

Ei kaikkien vammaisten tarvitse mennä erityiskouluihin. Kaksi kuurosokeaa sisarusta, Linda 12 ja Malin Erikson, etelä-Ruotsista ovat esimerkki tästä.

He käyvät tavallista koulua yhdessä näkevien ja kuulevien lasten kanssa. He pärjäävät erinomaisesti erityisopettajien Johan Emricsonin ja Gunilla Brandmark-Janssonin avulla.

Lindalla ja Malinilla on samat oppitunnit kuin heidän luokkatovereillaankin, mutta opetus tapahtuu eri tavalla. Erityisopettajat opettavat heitä samassa luokassa samaan aikaan. Sillä välin luokkaopettaja huolehtii muista oppilaista.

He tekevät saman työmäärän ja ovat kokeissa samalla tasolla kuin muutkin lapset. Molemmilla erityisopettajilla on erityiskoulutus kuurojen ja sokeiden lasten kanssa työskentelyyn.

Viittoma kädestä käteen

Linda ja Malin käyttävät kädestä käteen viittomista. Heillä on apunaan teknillisiä apuvälineitä;

- pistekirjoituskone
- kohdistettu alue-TV monitori
- erityinen lukupöytä

Lindalla on myös tietokone (Versabrilie II), jota hän käsittelee hyvin taitavasti.

Kaikki heidän kirjansa ovat pistekirjoituksella, vaikka he molemmat pystyvät lukemaan isokirjoitusta.

Miksi tavallinen koulu?

Toisiin kuurosokeisiin lapsiin verrattuna näillä sisaruksilla on hyvät edellytykset, sillä syntyessään he olivat kuulevia ja näkeviä. Heillä molemmilla on hyvä kielitaito ja he pystyvät keskustelemaan tovereidensa kanssa.

Mutta miksi he ovat tavallisessa koulussa? Eivätkö he selviäisi paremmin erityiskoulussa, yhdessä toisten kuurosokeiden lasten kanssa?

Vastaus on, ettei paikalla ole sellaista koulua. On kuurojen kouluja, mutta sielläkin Linda ja Malin tarvitsisivat joitakin tekniikan apuvälineitä ja samanlaista ohjausta.

Ja täällä heidän ei tarvitse lähteä pois kotoa.

Hyviä tuloksia

Nämä kaksi opettajaa myöntävät, viranomaisten suhtautuneen hyvin Lindan ja Malinin opetukseen.

He ovat saaneet osallistua kaikille tarvitsemilleen kursseille. He saavat myös kaikki tarvittavat teknilliset apuvälineet.

Tämä näkyy myös tyttöjen tuloksista — he ovat ainakin yhtä hyviä, joskus parempiakin kuin toiset lapset.

Tukea luokkatoverilta

Entä, auttavatko luokkatoverit Lindaa ja Malinia? — Kaikki osaavat viittomakieltä. Linda sanoo, että kaikki sujuu hyvin. »He viittovat minulle ja minä ymmärrän ja leikin heidän kanssaan».

Gunillan mielestä koulussa monet kuulevista ja näkevistä lapsista ovat enemmän »ulkona» kuin Linda ja Malin. Vapaa-aikanaan Linda tanssii ja ratsastaa hevosilla sekä kirjoittaa kirjeitä 20:lle kirjetoverilleen.

Lähde: Kuurosokeiden kansainvälinen uutislehti Käännös.



KUKA, MISSÄ, MILLAINEN

Aluesihteerit tutuiksi

Aluesihteerit tietävät meistä lähes kaiken. — Mitä me tiedämme heistä? Loppujen lopuksi aika vähän. Kyselläänpä lisää...

Koputan Kuopion aluesihteerin työhuoneen oveen: hyvää päivää herra aluesihteerin, saisinko haastatella Teitä lehtemme?

Risto Manninen:
Hyvää päivää! Saat luvan haastatella.
— Kiitos, kertoisitko lyhyesti itsestäsi, esimerkiksi ikä, koko, näkö (tarkoitin ulkonäköä)?
— Millainen perhe sinulla on?
— Mitä harrastat?
— Millainen on normaali työpäiväsi/viikkosi?
— Toiminta-alueesi?
— Olit lähes kaksi vuotta virkavapaalla, mitä teit silloin?
— Kauanko olet työskennellyt kuurosokeiden parissa?
— Mitä pidät työstäsi, mitä toivoisit/odottaisit?



Kuvassa vasemmalta aluesihteerit Mikko Karinen, Ritva Rouvinen ja oikealla Risto Manninen

Ai, että millainen...?

Ikäni on noin puolet 70-vuodesta, takin koko on 48 ja näkö ajokorttiin riittävä.
Minulla on tyypillinen pienperhe: vaimo Irma, poika Antti 5 vuotta, tyttö Henna 2 vuotta.
Harrastuksena ovat kaikenlaiset maanläheiset työt kuten kasvi- ja puutarhan pöyhiminen.

Maantie on kotini...

Normaali työpäiväni on usein matkustamista pitkin ja poikin Pohjois-Savo ja Kainuuta. Maanantait olen yleensä toimistolla Kuopiossa. Silloin tällöin olen koulutuspäivillä tai kurssia vetämässä.

Tässä työssä olen ollut helmikuusta -84 alkaen; sitä ennen en tuntenut kuurosokeita.

Työtä perheiden parissa

Olin virkavapaalla elokuusta -86 maaliskuuhun -88. Silloin työskentelin perheneuvojana Koillis-Savon kasvatus- ja perheneuvolassa.

Olen sopeutunut ja alkanut pitää matkatyöstä, mutta pitkien matkojen määrä täytyy pitää kohtuullisena (terveisiä vaan työnantajalle).

Vetoamus...

Haluan kehittyä kuurosokeiden työntekijänä ja toivon säännöllistä kuukausipalkkaa (RAY, armahda meitä!).
— Toivon lisäksi, että en saa potkuja!

Haastattelijana Seija Troyano

Ilona Englannissa

Ilona Kaartti toimi vuoden aluesihteerin sijaisena pohjois-Suomessa. Sinä aikana hän ehti tulla tutuiksi monen kuurosokean kanssa. Syksyllä -88 Ilona lähti Englantiin oppimaan ja kokemaan uutta.

Kyselin kirjeitse Ilonan kuulumisia joulun alla, ja näin hän kirjoittaa:

»Hei!

— Joskus ihmiselle tulee halu tehdä jotain uutta ja kokeilla rajojaan.

Mitä Ilona tekee?

Minä sain tilaisuuden lähteä neljäksi kuukaudeksi Englantiin liikuntavammaisten (CHESHIRE)-hoitokotiin. Etukäteen en paikasta juuri mitään tiennyt. Oli yllätys löytää pieni kylä, jonka ympärillä on laajoja peltoja ja hyvin tasaista.

Tässä hoitokodissa asuu 34 asukasta, jotka lihassairauden tai liikenneonnettomuuden vuoksi ovat kokonaan pyörätuolissa.»

»Olen vapaaehtoinen työntekijä. Aamulla autan peseytymisessä, pukeutumisessa ja aamiaispöydässä. Myöhemmin kylvetän asukkaan ja autan parranajossa tai hiusten laitossa.

Joskus teemme retkiä. Silloin lähden avuksi pyörätuolin työntämiseen. Olen saanut kertoa ja kuulla ilot ja murheet englannin kielellä. Joskus on vaikea löytää sopivaa sanaa. Silloin olen toivonut ihmisten ymmärtävän Suomen kieltä.»

Mitä Englannissa tiedetään Suomesta?

»— Suomi on kaukana ja siellä puhutaan vaikeaa kieltä. Lumi on maassa suurimman osan vuodesta ja lämmintä on harvoin — tietävät englantilaiset kertoa Suomesta. Heidän oli vaikea uskoa, kun kerroin hellekesästäme.

Joulua odotetaan

Joulu on hyvin tärkeä juhla Englannissa. En tiedä, kuinka juhlavasti ja odotetusti joulu otetaan vastaan muualla Englannissa, mutta täällä siitä puhutaan jo kuukautta aikaisemmin — suunnitellaan ja valmistellaan.

Jouluni on tänä vuonna varmasti ikimuistoisin lämmin. Haikeana, mutta ilomielin palaan takaisin Suomeen.»
Terveisin Ilona

PS.

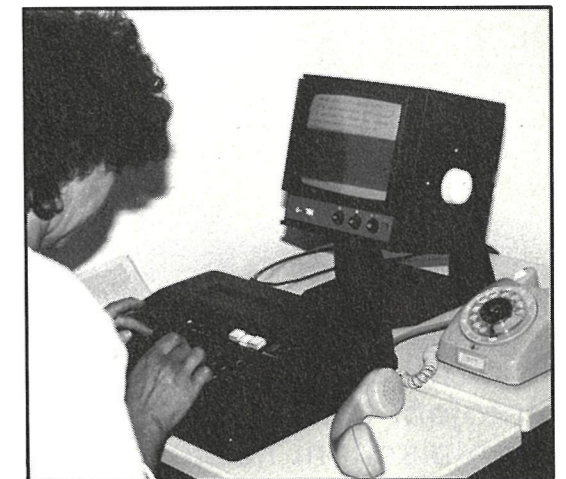
Lehden ilmestyessä Ilona on taas Suomessa ja joukossamme. Lämpimiä terveisiä Ilonalle Varkaudesta!

Seija Troyano

HYVÄT JA HUONOT PUOLET

Tekstipuhelin on korvaamaton apuväline. Se on myös hyvä kärsivällisyyden opettaja. Keskus on lähes varmasti varattu juuri silloin, kun pitäisi soittaa kiireellisesti jonnekin tai odottaa tärkeää puhelua sovittuna aikana.

Minä lasken kymmeneen . . . , viiteenkymmeneen . . . ; en hermostu. Uusi yritys ja vielä uusi . . . Voi itku, minunkin kärsivällisyyteni löytää lopulta rajansa, ja silloin huokaan äärettömän rauhallisesti: LUOVUTAN!
— ST —



MAROKKOLAINEN KUUROSOKEA KOKEILI DIALOGOSTA

Erään kurssin aikana Helsingissä kävin tapaamassa Maija Nurmea. Hän esitteli minulle Dialogos-laitetta. Laite on suomalainen keksintö, ja kyselin Maijalta, kuinka Dialogos on otettu vastaan ulkomailla. Maija kertoi kokemuksistaan.

Syyskuussa -88 Maija Nurmi oli Sokeain Maailmanliiton kokouksessa Madridissa, Espanjassa. Siellä hän tapasi mm. Aziz Bennanin, 27-vuotiaan marokkolaisen kuurosokean miehen. Dialogoksen avulla he keskustelivat englanniksi.

Näin Aziz kertoo elämästään

»Opiskelen lakia Ranskassa: menossa on nyt viides ja luultavasti viimeinen vuosi. En vielä varmasti tiedä mitä ammattia alan harjoittaa opintojeni jälkeen. Sopivaa alaa minunlaiselleni kuurosokealle ei Ranskassa tunnu olevan. Haluaisin työtä laki-uralta.

En ole saanut Ranskan kansalaisuutta. Siksi työn saanti tulee olemaan hyvin vaikeaa. En voi myöskään palata kotimaahani Marokkoon, koska siellä vammaisten tilanne on todella huono».

Kuurosokeiden yhdistys

»Olen Ranskan Kuurosokeiden Kansallisen Yhdistyksen jäsen. Toisilla ranskalaisilla kuurosokeilla on matala älykkyystaso. Useimmat tekevät käsitöitä. Haluaisin auttaa kuurosokeita.

Tämän hetken osoitteeni on: Centre Medico Universitaire, Daniel Douady — C.M.U.D.D., Saint Hilaire du Touvet, Ranska.

Opiskelijajärjestölläni on CUMDD:ssa opiskelijapalvelu, joka on yhteydessä Grenoblen Yliopiston kanssa.»

Oppimateriaali pisteillä

»Yliopisto lähettää minulle opintomateriaalia, joka käännetään pistekirjoitukseksi. Tietokoneen avulla materiaali työstetään versabraille-kaseteiksi pisteillä. Näin minulla on opintomateriaali ja pysyn mukana. Lämpäisen tutkintoni samoin ehdoin kuin muutkin. Olemme kyllä kuulleet jo Dialogoksesta. Voisitte suositella tätä minulle Ranskan Näkövammaisten Yhdistyksen kautta».

Pääharrastuksena lukeminen

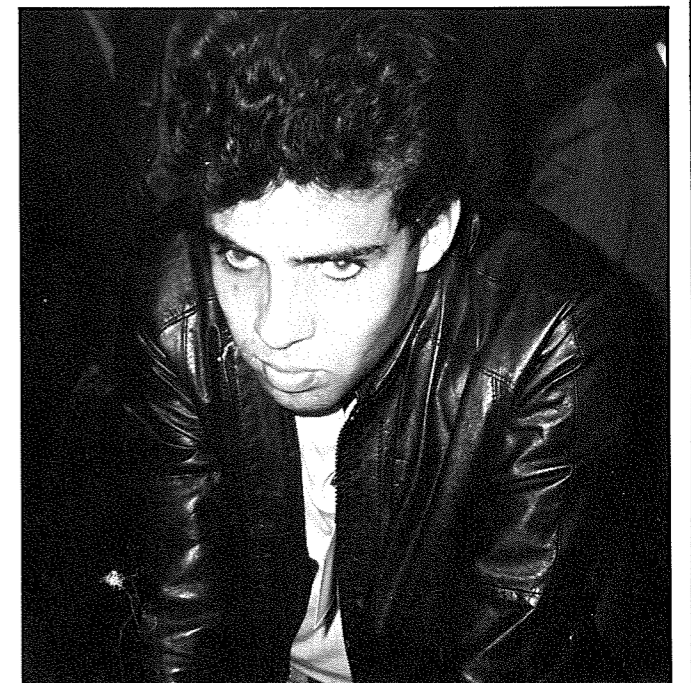
Olen käynyt normaalia koulua Marokossa yhdeksän-vuotiaaksi asti, jolloin vammani ei vielä pahasti haitannut. Vasta sen jälkeen näköni ja kuuloni huonontuivat. Opin englannin- ja espanjan kielen ranskalaisessa koulussa normaalilla ohjelmalla. Ennen menoani CMUDD:iin opiskelin Toulosessa Sokeiden Instituutissa.»

»Pääharrastukseni on lukeminen. Keskustelen myös mielelläni ihmisten kanssa. Pelaan shakkia ja uin. Joskus menen Pariisiin Näkövammaisten Yhdistyksen tapaamisiin. Kesälomilla palaan perheeni luokse Marokkoon, jossa minulla on vanhemmat ja kaksi veljeä.

Terveiset Suomen kuurosokeille

»Otan elämän positiivisesti, en masentuen. Samaa toivon myös suomalaisille kuurosokeille. Jostakin olen kuullut, että Suomessa on myös kuurosokeita opiskelijoita. — Heille haluan sanoa: jatkakaa yliopistoon asti!»

Seija Troyano



**Kuvassa
Aziz Bennanin**

ETUOIKEUS

Meillä käy päivittäin poikani kavereita, puhelin soi, tietokone ulvoo pelien tahtiin; minua huudetaan auttamaan koti-tehtävien teossa, paahtamaan popcornia...

Hei Seikku, miks nunna ei saa juoda kahvia? — Ai, eikös se saa... , no ehkä luostarissa on sellaiset säännöt, eihän se kahvi terveellistäkään ole... ?
— No eipäs, kun siks että nunna haluais sen kahvin kanssa munkkiakin.

Hei Seikku, miten sitä hernerokkaa tehdään?
— Ai hernerokkaa... , tuota... keitetään niitä herneitä ja lihaa ja lisätään mausteita ja...
— No eipäs, kun pannaan herne kainaloon ja rokataan.

Hei Seikku, kenelle sä viimeks soitit?
— Kuinka niin... , soitin muistaakseni isännöitsijälle.
— Soititkos sille rokkia vai valssia?
APUA! Viimeistään tässä vaiheessa suljen kuulolaitteeni ja olen vapaaehtoisesti umpikuuro.
— Etuoikeus, jota ei kuulevilla vanhemmillä ole.

Seija Troyano

NAK:N PALSTA

Toimittanut: Tuula Hartikainen

Heipä hei kaikille

Valo on voittanut taas tämän pitkän ja pimeän keskitalven. Tammikuu on taittunut ja eletään valoisia helmikuun päiviä. Kummasti mieli piristyy sitä mukaa kun päivät pidentyvät.

Haluan antaa teille lukemista: Baltimoren kirkon seinältä löydetty kirjoitus vuodelta 1692.

Tässä lähes 300 vuotta vanhassa ohjeessa on paljon meidän päiviimme sopivia viisauden sanoja.

Vuonna 1692 St. Paulin katedraalin seinään tuntemattoman kirjoittajan mietelmä

Kulje tynesti hälyn ja kiireen keskellä, ja muista mikä rauha kätkeytyy hiljaisuuteen.

Pysyttele hyvissä väleissä kaikkien kanssa, niin pitkälle kuin se alistumatta on mahdollista.
Puhu oma totuutesi hiljaa ja selkeästi.
Kuuntele muita, myös tyhmiä ja tietämättömiä. Kaikilla on tarinansa kerrottavana.

Vältä äänekkäitä ja hyökkäviä henkilöitä. He ovat kiusana hengellesi. Jos vertaat itseäsi muihin, älä tule turhamaiseksi ja katkeraksi, sillä aina on olemassa suurempia ja mitättömämpiä ihmisiä kuin sinä itse.

Iloitse saavutuksistasi samoin kuin suunnitelmistasi.
Säilytä kiinnostus elämäntyöhösi, olipa se kuinka vaatimaton tahansa. Se on todellista kiinteää omaisuutta ajan ja onnen vaihteluissa.

Harrasta varovaisuutta liiketoimissasi, sillä maailma on täynnä petkutusta. Älköön se kuitenkaan tehkö sinua sokeaksi hyvyydelle. Monet tavoittelevat korkeita ihanteita, ja kaikille on elämä täynnä sankaruutta.

Ole oma itsesi. Älä teeskentele kiintymystä.
Älä ole ivallinen rakkauden suhteen, sillä kaiken kuivuuden keskellä se on ikuista kuin ruoho. Ota lempeästi vastaan vuosien antama neuvo ja luovu sopuisasti nuoruuden leikeistä.

Älä masenna itseäsi kuvitelmillä. Monet pelot ovat uupumuksen ja yksinäisyyden synnyttämiä. Ole lempeä itseäsi kohtaan.
Säilytä rauha jumalan kanssa, olkoonpa kuvasi hänestä mikä tahansa. Ja mitä lienevätkin toimesi ja rientosi elämän hälisevän sekasorron keskellä, säilytä rauha sielusi kanssa.

Ole tarkkaavainen — koeta olla onnellinen.

TERVEHDYS ILAHDUTTAA

Kuopion kuurosokeiden kerholaiset laittavat terveisiä

Aili Ylikoski-Kuivalainen
Suonenjoelta lähettää terveisiä
— Kalle ja Saara Laarille
— Riitta Ruissalon perheelle
— Irma ja Ahti Myyrälle
— Liisa Ruokosen perheelle
— Kerttu Pääkkösen perheelle

Veikko Heimonen Rautalammita
laittaa terveisiä
— Anna-Liisa ja Lasse Hannulalle

Matti Hutri Varpaisjärveltä
laittaa terveisiä
— Hilikka ja Pekka Kasuriselle

Jussi Turunen Lapinlahdelta
laittaa terveisiä
— Oiva Maksimaiselle Tampereen
Palvelutaloon

Risto Manninen Kuopiosta laittaa
terveisiä
— Kuoringan kurssilla Liperissä
ja Kuortaneen liikuntakurssilla
olleille

Toivo Kuivalainen Suonenjoelta
laittaa terveisiä
— Kaikille Suomen kuurosokeille

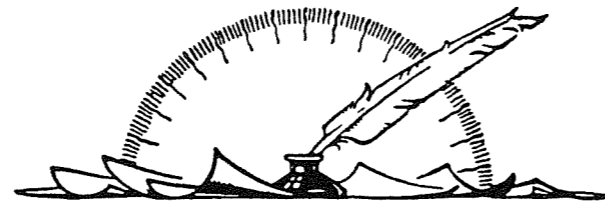
Pirkko Parviainen-Hämäläinen
Joroisista laittaa terveisiä
— Kaikille tutuille

Eeva-Riitta Lindsberg Kuopiosta
laittaa terveisiä
— Eila Karvoselle Tuusniemeen

Markku Turunen Lapinlahdelta
laittaa terveisiä
— Juha-Pekalle, viittomamerkki
»mukava».

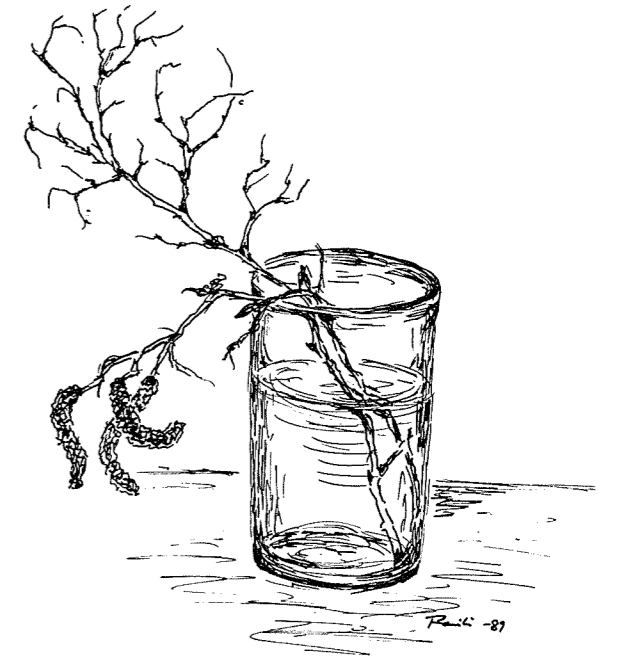
Erkki Keinänen Kuopiosta laittaa
terveisiä
— Kaikille Suomen kuurosokeille

Seija Troyano Varkaudesta
laittaa terveisiä
— Satu Muhoselle ja Vieno
Hyttiselle Turkuun.



RISU

Kirjoittanut Seija Troyano



Ikkunalaudallani, vesilasissa, on pieni Risu (isolla R:llä). Joku Risusta tietämätön heittäisi sen varmasti suoraan roskikseen. Mutta minulle Risu on tärkeä! Seuraan sen vointia lähes päivittäin ja jopa juttelen sille englantia; kyselen miltä lumi näyttää ja puhelen säästä... ja olen ihan selvä ja järjissäni!!

Toin Risun lokakuussa Englannista, Sense-in-the-Midlandsin lastenkeskuksesta. Siellä Risu-pistokkaan emäpuu on iso, tuuheaa viherkasvi, joka kasvaa lasten leikkihuoneen ikkunalla.

Toivon todella, että Risu alkaisi viihtyä täällä Suomessa luonani ja juurtua tänne. Vielä ei juuria näy ja pieni varsinkin on lehdetön. Mutta juurtuminen ja kasvaminen niin kasveilla kuin ihmisilläkin ottaa oman aikansa...

Jörg Zink: Mitä sinulle toivoisin.

En sitä, että olisit kaunein puu tämän maan päällä.
En sitä, että aina, vuodesta vuoteen kaikilla oksillasi loistaisi kukkia.

Vaan että joskus johonkin oksaan puhkeaisi kukka,
että joskus syntyisi jotain kaunista,
että rakkauden sana joskus tavoittaisi jonkun sydämen,
sitä sinulle toivon.